

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nauka.com.ua](http://www.economy.nauka.com.ua) | № 2, 2021 | 25.02.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.2.90](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.90)

УДК 336.7

М. І. Іоргачова,
к. е. н., доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0003-1933-6447

О. М. Ковальова,
к. е. н., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Одеський національний політехнічний університет
ORCID ID: 0000-0002-2080-1150

Г. М. Коцюрубенко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0001-9604-5083

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ОСНОВНИХ СЕГМЕНТІВ

M. Iorgachova
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Financial Management and Stock Market,
Odessa National Economic University

O. Kovalova
PhD in Economics,
Associate Professor of the Department of Accounting,
Analysis and Audit, Odessa National Polytechnic University

G. Kotsiurubenko
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Odessa National Economic University

THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE: THE CURRENT STATE OF THE MAIN SEGMENTS

У статті розглянуто сучасний стан вітчизняного фінансового ринку через розгляд його організаційної структури та виявлення основних сегментів. Відмічено, що вітчизняний фінансовий ринок має певну особливість, яка пов'язана з тим, що основними діючими суб'єктами, у яких зосереджена лівова частка фінансових ресурсів держави є: депозитні (комерційні банки) та недепозитні фінансові посередники (страхові компанії), а також - допоміжні фінансові корпорації (фондові біржі). Відзначено, що основними критеріями щодо поділу фінансового ринку є законодавчий критерій та структуризація фінансового ринку, в основу якої покладено критерій щодо використання певних видів фінансових активів. Автори використали комплексний критерій – який поєднав елементи як законодавчого поділу та поділ за фінансовими активами, розглянувши ті сегменти, які представлені найбільш активними суб'єктами вітчизняного фінансового ринку, а саме:

банківський, страховий та фондовий сегмент фінансового ринку. За кожним з даних сегментів автори розглянули динаміку змін як його основних учасників, так й стан кожного сегменту в цілому. Провівши дослідження сучасного стану основних діючих суб'єктів фінансового ринку, у яких зосереджена лєвова частка фінансових ресурсів держави авторами зазначено, що надання загальних рекомендацій щодо покращення фінансового ринку не матимуть високої ефективності. Необхідним є розробка та впровадження напрямів щодо покращення стану кожного з учасників фінансового ринку окремо, оскільки індивідуальний підхід зможе врахувати особливості кожного з сегментів фінансового ринку. У статті авторами перелічено ряд проблем, які продовжують існувати на фінансовому ринку та потребують вирішення, оскільки ці проблеми є тими невикористаними резервами, які змогли б покращити стан фінансового ринку України: створити сприятливі умови для потенційних інвесторів, підвищити ліквідність фінансових інструментів ринку та позитивно вплинути на рівень ефективності функціонування національної економіки. Також, у статті висловлюється думка, що першочерговим поштовхом щодо розвитку вітчизняного фінансового ринку з урахуванням сучасних тенденцій у світі можуть стати саме відповідні дії держави, оскільки саме вона наділена спроможністю здійснювати відповідне регулювання, а також сама виступає споживачем фінансових послуг та повинна бити зацікавлена в цьому.

The article considers the current state of the domestic financial market through consideration of its organizational structure and identification of key segments. It is noted that the domestic financial market has a certain feature, which is due to the fact that the main actors in which the lion's share of financial resources of the state are: deposit (commercial banks) and non-deposit financial intermediaries (insurance companies), as well as – subsidiary financial corporations (stock exchanges). It is noted that the main criteria for the division of the financial market are the legislative criterion and the structuring of the financial market, which is based on the criterion for the use of certain types of financial assets. The authors used a comprehensive criterion - which combined elements of both the legislative division and the division of financial assets, considering those segments that are represented by the most active players in the domestic financial market, namely: banking, insurance and stock segment of the financial market. For each of these segments, the authors considered the dynamics of change of both its main participants and the state of each segment as a whole. Having studied the current state of the main actors of the financial market, in which the lion's share of financial resources of the state is concentrated, the authors noted that the provision of general recommendations for improving the financial market will not be highly effective. It is necessary to develop and implement directions to improve the situation of each of the participants in the financial market separately, as an individual approach can take into account the characteristics of each of the segments of the financial market. The authors list a number of problems that continue to exist in the financial market and need to be addressed, as these problems are the untapped reserves that could improve the financial market of Ukraine by creating favorable conditions for potential investors, increasing liquidity of financial instruments and positively affecting efficiency of the national economy. The article also suggests that the primary impetus for the development of the domestic financial market, taking into account current trends in the world, may be the relevant actions of the state, as it is endowed with the ability to regulate this, and itself acts as a consumer of financial services.

Ключові слова: сучасний стан; фінансовий ринок; сегмент; депозитні; недепозитні фінансові посередники; допоміжні фінансові корпорації.

Key words: current state; financial market; segment; deposit; non-deposit financial intermediaries; auxiliary financial corporations.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фінансовий ринок відіграє суттєву роль в економіці кожної країни. Він виступає індикатором рівня її розвитку, вказує на існуючі прогалини та можливі перспективні напрямки розвитку. Саме фінансовий ринок впливає на кожну складову вітчизняної економіки визначаючи основні риси та особливості кожного з її секторів, а також є поєднуючим елементом між наявними джерелами вільних фінансових ресурсів та тих, суб'єктів, що мають в них потребу та відчувають значну їх нестачу.

Ефективне функціонування кожного сегменту призводить до ефективного функціонування усього фінансового сектору, який і є основною частиною будь-якої економіки. В свою чергу, для нашої країни подальший розвиток фінансового ринку є необхідним етапом щодо появи потужного джерела інвестиційних ресурсів для подальшого розвитку усіх секторів вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду проблем становлення та розвитку вітчизняного фінансового ринку у своїх працях приділили увагу такі вчені: Аругюнян С.С. [2;3], С.В. Науменкова [4], Коваленко Ю.М.[5], Л.М. Алексеєнко [6;7], Шишпанова Н.О., Іванов А.О. [8], Савінова Ю. М.[9], Опарін В.М. [10], Школьник І.О., Кремень В.М.[11], Внукова Н.М.[12] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Напрацювання щодо розгляду проблем становлення, сучасного стану та розвитку вітчизняного фінансового ринку мають велику роль у подальших дослідженнях, актуальність цих питань тільки зростатиме оскільки постійна мінливість економічної ситуації в країні та постійний вплив зовнішніх факторів призводить до необхідності постійного аналізу поточного стану фінансового ринку та його основних складових.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розгляд фінансового ринку з урахуванням існуючих основних поглядів щодо його організаційної структури та особливостей, виявлення ключових його сегментів та розгляд їх сучасного стану. Важливим є спроба авторів вказати на те, що може стати першочерговим поштовхом щодо розвитку фінансового ринку в цілому та його окремих сегментів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий ринок є найважливішим складником фінансової системи країни, від ефективності розвитку якого залежить економічна стабільність країни загалом. Важливість розуміння основних тенденцій розвитку фінансового ринку та встановлення переліку загроз чи проблем, їх вирішення стає передумовою для подальшого піднесення економіки України [16].

Фінансовий ринок – це складна відкрита економічна система, яка представляє собою сукупність економічних відносин та інститутів, пов'язаних з перерозподілом капіталу [9].

Розвинений фінансовий ринок є одним з необхідних атрибутів архітектури фінансово-економічних відносин, що значною мірою характеризують стан розвитку національної економіки. Сьогодні побудова в Україні високоліквідного фінансового ринку інтегрованого в світову фінансову систему є одним з ключових завдань, адже упродовж кількох останніх десятиріч роль та значення фінансового ринку у національних економіках усіх країн світу різко зросла. Фінансовий ринок став одним з найважливіших інструментів розвитку національних економік, за допомогою якого вирішуються фінансові, інвестиційні і соціальні питання.

Єдиного методу структуризації ринку фінансових послуг не існує. У розвинених країнах оптимальна структура ринку фінансових послуг визначається двома основними ознаками – часовим та інституційним.

Що стосується організаційної структури фінансового ринку України, то згідно закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [1] регулятор у складі фінансового ринку виділяє наступні складові: споживачі та постачальники фінансових ресурсів, фінансові посередники (депозитні та недепозитні), допоміжні (брокери, компанії з управління активами, депозитарії, страхові агенти та брокери, рейтингові агентства та ін.) та інші фінансові корпорації (довірчі товариства, дочірні фірми, ломбарди та ін.), а також регулятори (НБУ, Міністерство фінансів, Національна комісія що здійснює регулювання ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) [1; 5, с. 123].

Також існує й інша структуризація фінансового ринку в основу якої покладено критерій щодо використання певних видів фінансових активів. За такою ознакою більшість вітчизняних авторів поділяють фінансовий ринок на наступні сегменти: грошовий ринок, ринок капіталу, валютний ринок, ринок цінних паперів, страховий сегмент ринку фінансових послуг, ринок нерухомості та землі, ринок дорогоцінних металів, каміння, антикваріату та художніх цінностей.

Необхідно відмітити, що однією з особливостей вітчизняного фінансового ринку є те, що основними діючими суб'єктами, у яких зосереджена лєвова частка фінансових ресурсів держави є: депозитні (комерційні банки) та недепозитні фінансові посередники (страхові компанії), а також - допоміжні фінансові корпорації (фондові біржі).

Почнемо розгляд особливостей фінансового ринку України з таких його суб'єктів як комерційні банки, які є його найактивнішими учасниками. Активи комерційних банків складають значну частку усіх активів існуючих фінансових установ. Так, розглянувши стан банківського сектору на початок 2020 року, можна відмітити, що станом на 1 січня 2020 року кількість комерційних банків склала 75, що на 42 банки менше ніж у 2016 році (було 117 банків). Як видно з рис. 1 за останні п'ять років спостерігається тенденція щодо зменшення цього показника.

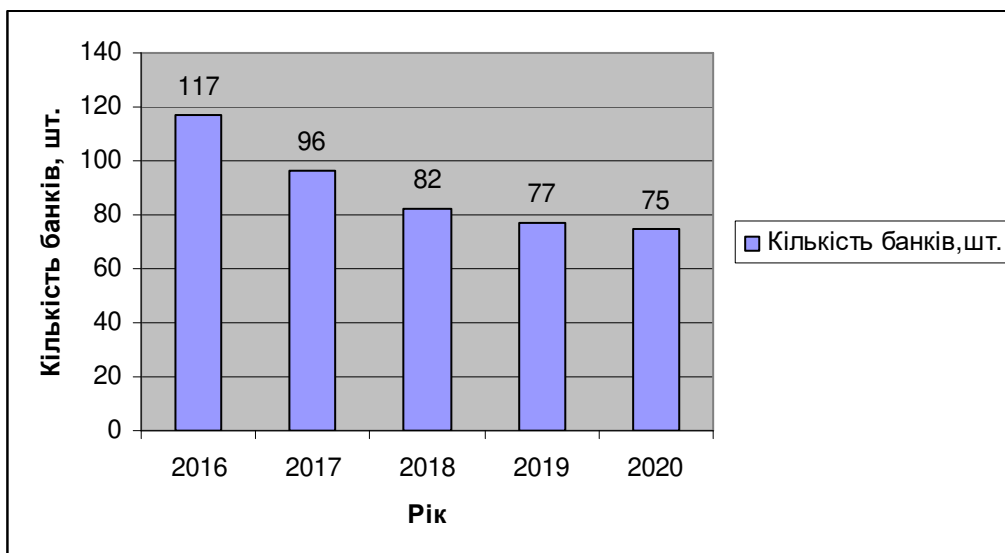


Рис. 1. Кількість діючих банків в Україні на 1 січня з 2016 р. по 2020 р.

Джерело: складено авторами за даними [18]

Також, необхідно відмітити, що відбувається скорочення кількості саме банків з наявною часткою вітчизняного капіталу. Однак, це дослідження не є всебічним без відповідного аналізу обсягу активів комерційних банків за цей же період. Провівши аналіз активів комерційних банків за 2016-2020 роки спостерігається наступне: до 2017 року спостерігалось зменшення активів комерційних банків (у 2017 році вони склали 1256599 млн. грн.), а надалі – збільшувалися, наприклад, активи банків станом на 01.01.2020 року склали 1494460 млн. грн.

Аналіз депозитних фінансових посередників (комерційних банків) також не можливий без дослідження та оцінки рентабельності самої діяльності комерційних банків. Загальні дані щодо цього показника (динаміка чистого прибутку (збитку) банків нашої країни) протягом останніх 5 років наочно зображено на рис. 2.

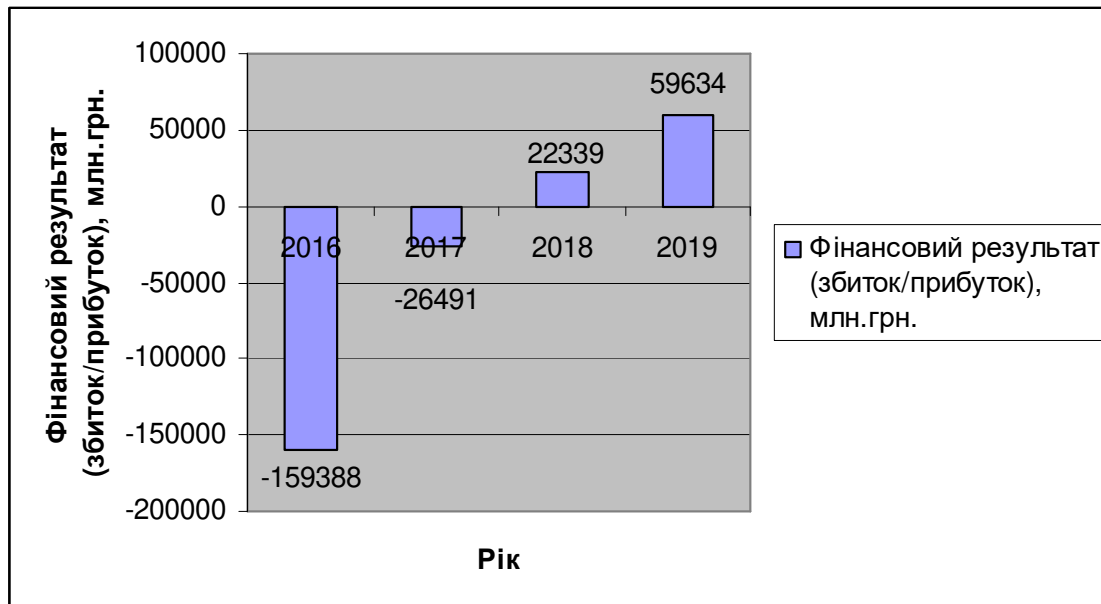


Рис. 2. Фінансовий результат (прибуток/збиток) банків України за 2016-2019 рр.

Джерело: складено авторами за даними [14;18]

З рис. 2 видно, що протягом 2016–2017 років вітчизняні комерційні банки отримували лише збитки і тільки у 2018 та 2019 роках ситуація змінилася на краще й банки України почали отримувати прибуток.

Наступними діючими суб'єктами, у яких також зосереджена вагома частка фінансових ресурсів держави є – недепозитні фінансові посередники (страхові компанії) чи відповідно до іншої класифікації фінансового ринку – страховий сегмент фінансового ринку, який знаходиться на стадії розвитку. Так, на рис. 3 можна побачити дослідження щодо кількості страхових компаній за останні п'ять років.

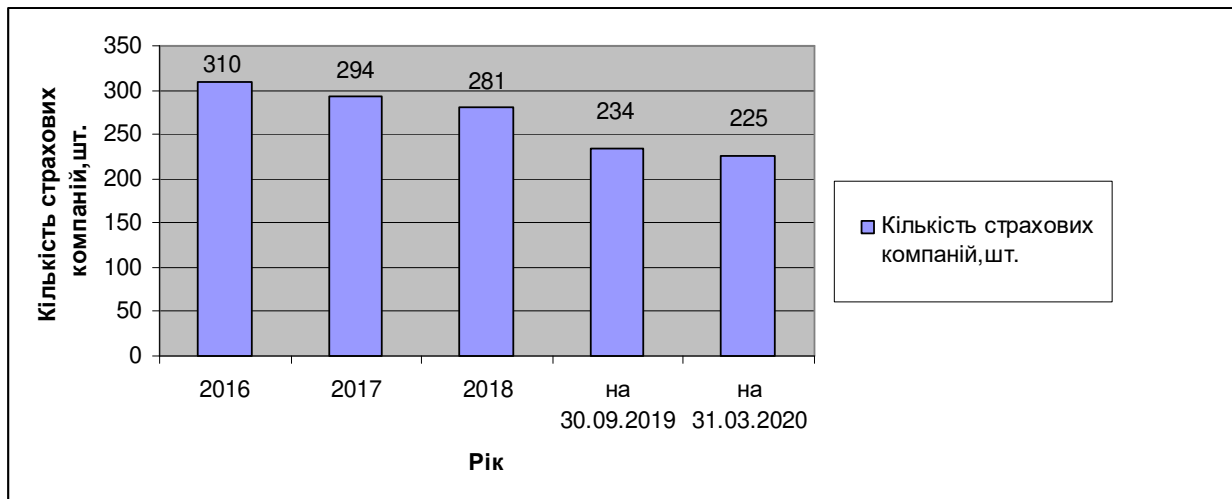


Рис. 3. Кількість страхових компаній в Україні за 2016-2020 рр.

Джерело: складено авторами за даними [14;19]

З даного рисунка видно, що спостерігається зменшення кількості страхових компаній з 310 у 2016 році до 210 у 2019 році. Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.03.2020 становила 225, з яких 22 СК зі страхування життя (СК «Life») та 203 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК «non-Life»). Станом на 31.03.2020 в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року кількість страхових компаній зменшилась на 40 СК [19].

Щодо валових страхових премій та страхових виплат, то у 2016-2018 роках спостерігалось їх збільшення, а станом на третій квартал 2019 року валові страхові премії становили 40561,9 млн. грн., а валові страхові виплати 9845,6 млн. грн.

Обсяги валових страхових премій за I квартал 2020 року зменшились порівняно з I кварталом 2019 року на 13,4%, чисті страхові премії зменшились на 0,1%.

Важливим сегментом фінансового ринку України є фондовий ринок, на якому головним чином необхідно відокремити та розглянути такі допоміжні фінансові корпорації, згідно вітчизняного законодавства, як фондові біржі. станом на 5.08.2020 рік кількість діючих фондових бірж в Україні складає 5 бірж (табл. 1)[17].

Таблиця 1.

Перелік фондових бірж України станом на 5.08.2020 рік [17]

№	ЄДРПОУ	Назва юридичної особи	Місцезнаходження	Офіційний сайт
1	33718227	Публічне акціонерне товариство «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»	м. Дніпро, вулиця Воскресенська, буд. 30	fbp.com.ua
2	14281095	Приватне акціонерне товариство «Українська фондова біржа»	м.Київ, Шевченківський район, буд. 10	www.ukrse.com.ua
3	21672206	Публічне акціонерне товариство «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	м. Київ, вул. Шовковична, буд. 42-44	www.pfts.ua
4	22877057	Приватне акціонерне товариство «Українська міжбанківська валютна біржа»	м. Київ, вул. Межигірська, 1	www.uice.com.ua
5	36184092	Публічне акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА БІРЖА»	м. Київ, вулиця Шовковична, буд. 42-44	www.ux.ua

У порівнянні із 2019 роком кількість фондових бірж не змінилася, але змінився склад. Так, станом на 18.04.2019 рік серед фондових бірж була біржа Приватне акціонерне товариство Фондова біржа «ІННЕКС», яка за даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на 5.07.20 була виключена з реєстру, а така біржа як «Українська фондова біржа» була включена у реєстр.

Фондова біржа – це організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами. Основне призначення біржі – створення оптимальних умов продавцям і покупцям для укладання біржових угод. Отримання прибутку не є метою діяльності фондової біржі. Це некомерційний учасник централізованого фондового ринку, який не встановлює ціну цінних паперів, а об'єктивно визначає цю ціну. Біржі заборонено безпосередньо впливати на комерційну діяльність учасників фондового ринку. Вона не може здійснювати операції з цінними паперами від власного імені та за дорученням клієнтів, а також виконувати функції депозитарію.

Фондова біржа утворюється не менше ніж двадцятьма засновниками – торговцями цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку, або їх об'єднанням, що

налічує не менше ніж двадцять торговців цінними паперами. Частка одного торговця цінними паперами не може бути більшою ніж 5 відсотків статутного капіталу фондової біржі. Фондова біржа має право провадити діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку з моменту отримання ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Членами фондової біржі можуть бути виключно торговці цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку та взяли на себе зобов'язання виконувати всі правила, положення і стандарти фондової біржі.

Фондова біржа організує купівлю-продаж цінних паперів, сприяє формуванню їх біржового курсу. Фондова біржа не може суміщати діяльність з організації торгівлі з іншими видами діяльності [2, с. 223].

Що стосується загальної картини на фондовому ринку щодо випуску емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за період з 2016 по 2019 роки – дані наведені на рис. 4.

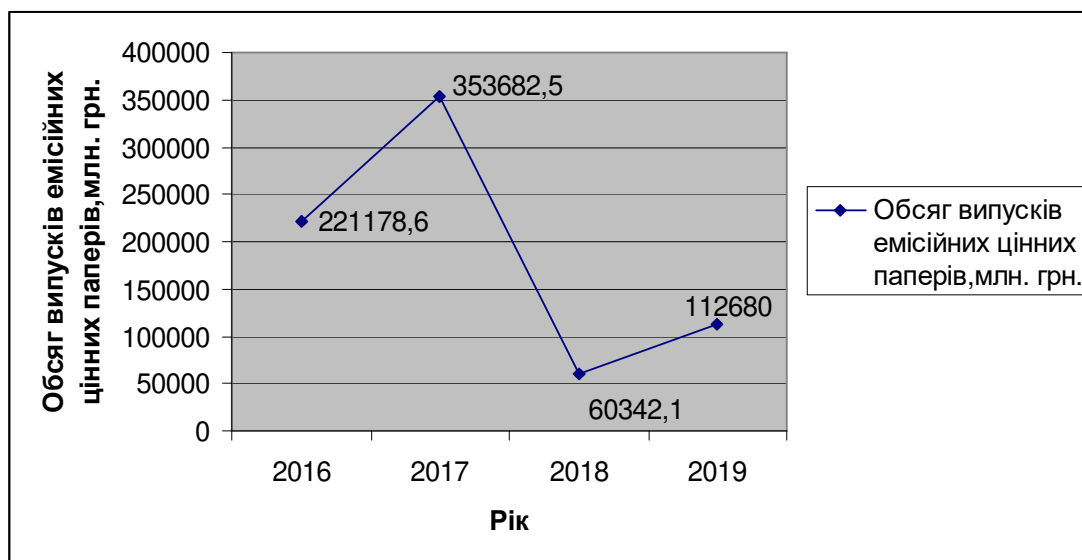


Рис. 4. Обсяг випуску емісійних цінних паперів в Україні за 2016-2019 рр.[17]

Як видно з рис. 4, загальний обсяг випуску емісійних цінних паперів мав тенденцію до зростання протягом 2016 – 2017 рр., так обсяг випуску емісійних цінних паперів 2017 року (353682,5 млн.грн.) був у порівнянні з 2018 роком (60342,1 млн. грн.) та січнем-груднем 2019 року (112680,0 млн. грн.) значно вищий. Загальний обсяг емісійних цінних паперів, зареєстрованих НКЦПФР за січень-червень 2020 року, склав 52,52 млрд. грн., що виявилось на 35,96 млрд. грн. більше порівняно з показником аналогічного періоду 2019 року [17].

Висновки з цього дослідження. Таким чином, фінансовий ринок – це сукупність різноманітних економічних відносин які виникають між споживачами та постачальниками фінансових ресурсів, фінансовими посередниками у процесі їх діяльності, допоміжними та іншими фінансовими корпораціями, а також відносини зі сторони державних регуляторів щодо відповідного здійснення їх діяльності.

Розглянувши існуючу структуру та провівши дослідження сучасного стану основних діючих суб'єктів фінансового ринку, у яких зосереджена лівова частка фінансових ресурсів держави необхідно зазначити, що надання загальних рекомендацій щодо покращення фінансового ринку не матимуть високої ефективності. Напрями щодо покращення необхідно розробляти та впроваджувати для кожного учасника фінансового ринку окремо, оскільки індивідуальний підхід зможе врахувати особливості кожного з сегментів фінансового ринку.

Звісно, за останні роки було вже дещо зроблено в цьому напрямку, але й надалі залишаються цілий ряд проблем, які потребують вирішення: недовіра населення до фінансових установ, несприятливі умови щодо кредитування банками суб'єктів фінансового ринку та населення, недосконалість ситуації на страховому сегменті фінансового ринку, нерозвиненість на відповідному рівні інфраструктури фондового ринку, недосконалість існуючої законодавчої бази, незахищеність інвесторів, низький рівень інформаційної прозорості.

Саме вирішення цих проблем є тими невикостаними резервами, які змогли б покращити стан фінансового ринку України створивши сприятливі умови для потенційних інвесторів, підвищивши ліквідність фінансових інструментів ринку та позитивно вплинувши на рівень ефективності функціонування національної економіки.

Головна роль в цьому процесі покращення звісно повинна належати державі, оскільки саме вона наділена спроможністю здійснювати регулювання цієї сфери (здійсненні комплексу заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за діяльністю фінансових посередників та запобігання зловживанням та

порушенням на фінансовому ринку [15], але її вплив не обмежується тільки регулюванням, вона також виступає й у ролі споживача фінансових послуг.

Державне регулювання на фінансовому ринку здійснюється: 1) щодо ринку банківських послуг – Національним банком України; 2) щодо ринків цінних паперів та похідних цінних паперів – Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 3) щодо інших ринків фінансових послуг – спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг [12].

Таким чином, саме відповідні дії держави можуть стати тим поштовхом у напрямку розвитку вітчизняного фінансового ринку з урахуванням сучасних тенденцій у світі.

Література.

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Законодавство України: веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin> (дата звернення 7.12.2020).
2. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: «Діса плюс», 2020. 312 с.
3. Арутюнян С.С., Добриніна С.С. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
4. Науменкова С.В., Міщенко С.В. Особливості формування сучасної моделі фінансової системи. *Вісник НБУ*. 2006. №11. С.26-31.
5. Коваленко Ю.М., Онішко С.В., Кужелев М.О. Фінансовий ринок: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 442 с.
6. Алексеєнко Л.М. Фінансовий капітал в економічній системі держави. *Фінанси України*. 2005. № 9. С. 7-13.
7. Алексеєнко Л. М., Квасовський О. Р., Луцишин О. О. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Тернопіль: Паляниця В. А., 2018. 273 с.
8. Шишпанова Н. О., Іванов А. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Modern economics*. 2017. № 1. С. 66-72.
9. Савінова Ю. М. Особливості розвитку фінансового ринку України як основи функціонування системи фінансового посередництва. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2042> (дата звернення: 23.12.2020).
10. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2001. 240 с.
11. Школьник І.О., Кремень В.М. Періодизація розвитку фінансового сектору та фінансового нагляду в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 3. С. 97-115.
12. Внукова Н.М. Розвиток ринків фінансових послуг в умовах європейської інтеграції: монографія. Харків: ТО Ексклюзив. 2014. 218 с.
13. Баранова В.Г., Гончаренко О.М. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи: колективна монографія. Харків: «Діса плюс». 2019. 370 с.
14. Татарин Н.Б., Петрович А.З., Педченко І.І. Стан та перспективи розвитку фінансового ринку України. *Young Scientist*. 2020. Вип. № 3 (79). С. 273-277.
15. Татарин Н.Б., Борис О.М. Напрями вдосконалення державного регулювання на фінансовому ринку України. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип.33. С. 317-322.
16. Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків. Інформаційно-аналітичний портал українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/020.htm (дата звернення: 23.12.2020).
17. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення: 23.12.2020).
18. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 23.12.2020).
19. Офіційний сайт Фориншурер. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 23.12.2020).

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On Financial Services and State Regulation of Financial Services Markets", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2664-14> (Accessed 7 December 2020).
2. Arutiunian, S.S. and Iorhachova, M.I. (2020), *Rynok finansovykh posluh* [Financial services market], Disa plus, Kharkiv, Ukraine.
3. Arutiunian, S.S. and Dobrynina, L.V. (2018), *Finansovyj ryнок* [Financial market], Huliaieva V.M., Kyiv, Ukraine.
4. Naumenkova, S.V. and Mischenko, S.V. (2006), *Osoblyvosti formuvannia suchasnoi modeli finansovoi systemy* [Features of formation of modern model of financial system], Visnyk NBU, Kyiv, Ukraine.
5. Kovalenko, Yu.M. Onyshko, S.V. and Kuzheliev, M.O. (2018), *Finansovyj ryнок* [Financial market], Universytet DFS Ukrainy, Irpin', Ukraine.
6. Alekseienko, L.M. (2005), "Financial capital in the economic system of the state", *Finansy Ukrainy*, vol. 9, pp. 7–13.

7. Alekseenko, L. M. Kvasovs'kyj, O. R. and Lutsyshyn, O. O. (2018), *Rynok finansovykh posluh* [Financial services market], Palianytsia V. A., Ternopil', Ukraine.
8. Shyshpanova, N. O. and Ivanov, A. O. (2017), "Financial market of Ukraine: current state, problems and prospects of development ", *Modern economics*, vol. 1, pp. 66–72.
9. Savinova, Yu. M. (2013), "Features of the development of the financial market of Ukraine as a basis for the functioning of the system of financial intermediation ", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (Accessed 23 December 2020).
10. Oparin, V.M. (2001), *Finansy (Zahal'na teoriia)* [Finance (General Theory)], KNEU, Kyiv, Ukraine.
11. Shkol'nyk, I.O. and Kremen', V.M. (2018), "Periodization of financial sector development and financial supervision in Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 3, pp. 97–115.
12. Vnukova, N.M. (2014), *Rozvytok ryнкiv finansovykh posluh v umovakh ievropejs'koi intehtratsii* [Development of financial services markets in the context of European integration], TO Ekskliuzyv, Kharkiv, Ukraine.
13. Baranova, V.G. and Goncharenko, OM (2019), *Rozvytok finansovoho rynku Ukrainy v umovakh ievropejs'koi intehtratsii: problemy ta perspektyvy* [Development of the financial market of Ukraine in the conditions of European integration: problems and prospects], Disa plus, Kharkiv, Ukraine.
14. Tataryn, N.B. Petrovych, A.Z. and Pedchenko, I.I. (2020), "Status and prospects of development of the financial market of Ukraine", *Young Scientist*, vol. 3, no. 79, pp. 273–277.
15. Tataryn, N.B. and Borys, O.M. (2019), "Directions for improving state regulation in the financial market of Ukraine", *Infrastruktura rynku*, vol. 33, pp. 317-322.
16. Zhuk, Ye. (2016), "Foreign practice of financial markets regulation", *Ukraina finansova*, [Online], available at: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/020.htm (Accessed 23 December 2020).
17. The official site of the National Commission on Securities and Stock Market (2020), "Activity reports", available at: <https://www.nssmc.gov.ua/about-us/annual-reports/> (Accessed 23 December 2020).
18. The official site of the National Bank of Ukraine (2020), "Financial sector statistics ", available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> (Accessed 23 December 2020).
19. The official site of Forynshurer (2020), "Statistics of the insurance market of Ukraine", available at: <https://forinsurer.com/stat> (Accessed 23 December 2020).

Стаття надійшла до редакції 16.02.2021 р.